

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

1 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat door deze accijnsverhoging de prijs van rookwaren zal stijgen en dat de prijselasticiteit van de vraag bij een pakje sigaretten groter is dan bij een pakje shag.

2 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat bij prijsstijging sommige rokers die eerst sigaretten uit een pakje kochten, overstappen op de relatief goedkope shag.

3 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{-4}{20} \times 100\% = -20\% \text{ (hoeveelheidsverandering)}$$

$$\frac{-20\%}{-0,5} = 40\% \text{ (prijsverandering)}$$

4 maximumscore 2

Eva

Uit de toelichting moet blijken dat de prijsverhoging met 40% / van € 5 naar € 7 zal leiden tot een verkleining van de driehoek die het consumentensurplus vormt.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 4

Te denken valt aan de volgende juiste antwoorden:

standpunt	voorbeeld van een beschrijving
collectieve sector: nadeel	Doordat er minder gerookt wordt, nemen de accijnsontvangsten af. Doordat meer mensen langer leven, nemen de uitgaven voor de AOW toe.
collectieve sector: voordeel	De afname van de gezondheidsschade kan de arbeidsproductiviteit in het land verhogen, hetgeen via hogere economische groei kan leiden tot meer belastinginkomsten.
ziektekostenverzekeraars: nadeel	Door het rookverbod zal de levensverwachting toenemen en komen er meer ouderen die relatief hogere zorgkosten kennen, waardoor kosten voor de verzekeraar toenemen.
ziektekostenverzekeraars: voordeel	Door het rookverbod zal er minder gerookt worden en dus minder gezondheidsschade optreden en dat verlaagt kosten voor de verzekeraars.
vakbonden voor horecapersoneel: nadeel	Het rookverbod kan leiden tot minder omzet in de horeca en daardoor tot verlies aan werkgelegenheid. Onze leden raken werkloos.
vakbonden voor horecapersoneel: voordeel	Het rookverbod zal tot minder gezondheidsschade onder het personeel leiden en vormt dus een verbetering van de arbeidsomstandigheden en vermindering van de productie-uitval.

Opmerking

Voor een volledig juist antwoord moet in elk geval voor één van de drie betrokken partijen een voordeel én een nadeel uitgewerkt zijn, waarbij ook gebruik gemaakt is van bron 4.

Als geen gebruik gemaakt is van bron 4 maximaal twee punten toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2

6 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- brandstofaccijns
- btw in de brandstofprijs
- tolgelden

7 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een uitleg waaruit blijkt dat voor automobilisten op een zelfde stuk weg op een zelfde moment het tarief voor de heffing kan verschillen (bij voorbeeld op basis van verschillen in verbruik en milieuclassificatie, zoals af te leiden is uit bron 6).
- Een uitleg waaruit blijkt dat houders van buitenlandse kentekens geen kilometerafhankelijk bedrag betalen, maar een vast bedrag (bij gebruik van het binnenlandse wegennet).

8 maximumscore 2

1 - 3 - 5 - 2 - 4 - 6

Opmerking

Uitsluitend 2 of 0 punten toekennen.

9 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$€ 359 + € 541 - 12.000 \times € 0,05 = € 300 \rightarrow$ een voordeel op jaarbasis van € 300

10 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

De pretparkeigenaar vreest dat door de verplichte vergunning buitenlandse consumenten weg zullen blijven, omdat zij voor een eenmalig bezoek aan hun pretpark een extra bedrag, gebaseerd op een jaargebruik, moeten betalen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat nieuwe auto's door de afschaffing van de bpm voordeliger worden, maar de (oudere) tweedehands auto's niet. Voor deze auto's is wel bpm betaald, dus dat wordt ook meegerekend in de vraagprijzen voor de tweedehands auto's. De vraag naar tweedehands auto's zal afnemen.
- Een antwoord waaruit blijkt dat nieuwe auto's door de afschaffing van de bpm voordeliger worden, maar de (oudere) tweedehands auto's niet. Voor deze auto's is wel bpm betaald, en als de handelaren dat niet meer kunnen / willen doorberekenen in de verkoopprijzen, zullen hun winstmarges kleiner worden.

Opgave 3

12 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat lagere rente het financieren van investeringen goedkoper maakt en zal leiden tot meer investeringen, hetgeen leidt tot stijging van de productie.
- Een antwoord waaruit blijkt dat lagere rente lenen aantrekkelijker en sparen minder aantrekkelijk maakt, waardoor de particuliere consumptie zal toenemen, hetgeen leidt tot stijging van de productie.

13 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat

- als bij een gelijke omvang van M de omloopsnelheid van het geld (V) daalt doordat consumenten / producenten minder besteden 1
- bij een gelijkblijvend prijsniveau (P) de productie (Y) zal dalen, waardoor de werkgelegenheid zal dalen en de werkloosheid zal stijgen 1

14 maximumscore 3

- bij (1) aandelen
- bij (2) 5,04%
- bij (3) verhoogd

Per juist ingevuld onderdeel één punt toekennen.

(berekening voor (2):

$$246 - 2,7 - 7,8 - 1,1 - 0,2 = 234,2 \rightarrow \frac{246 - 234,2}{234,2} \times 100\% = 5,04\%$$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 2

cartoon 2

Uit de motivering moet blijken dat deze cartoon het 'kuddegedrag' van consumenten / bankklanten weergeeft die vluchten voor een mogelijk probleem ('ik denk dat ze ergens van zijn geschrokken').

Opgave 4

16 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{6,0 - 3,8}{3,8} \times 100\% = 57,9\% \rightarrow \text{groter dan de gemiddelde stijging van 45\%}$$

17 maximumscore 3

- a = aanbod
- b = vraag
- c = vraag
- d = aanbod
- e = aanbod
- f = vraag

Opmerking

Voor elk foutief of ontbrekend antwoord één punt in mindering brengen.

18 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat de gestegen koers van de euro ten opzichte van de dollar (bron 14) er voor zorgt dat de stijgende prijs van maïs in dollars voor de producent uit Nederland ten dele wordt gecompenseerd door een goedkopere dollar.

19 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een beschrijving waaruit blijkt dat bij meer gebruik van biobrandstoffen de vraag naar maïs stijgt, waardoor de prijs van maïs sterk toeneemt. De sterk gestegen maïsprijs belemmert de beschikbaarheid van (basis)voedsel voor de bevolking in arme landen.
- Een beschrijving waaruit blijkt dat bij meer gebruik van biobrandstoffen de vraag naar maïs stijgt en daardoor meer landbouwgronden worden gebruikt voor maïsteelt en minder grond voor andere gewassen, waardoor de beschikbaarheid van (andere) voedingsgewassen in gevaar kan komen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5

20 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

tekort in 2006: $8.074 - 5.657 = 2.417$ (miljoen \$)

tekort in 2005: $\frac{8.074}{1,19} - \frac{5.657}{1,17} = 1.950$ (miljoen \$; afgerond)

$\frac{2.417 - 1.950}{1.950} \times 100\% = 24\%$ (afgerond)

21 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat een toenemend tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans er toe kan leiden dat het aanbod van de Sudanese pond op de valutamarkt de vraag overtreft.

22 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de daling van de wisselkoers kan leiden tot geïmporteerde inflatie omdat buitenlandse producten duurder worden voor Sudan, hetgeen kan leiden tot een daling van de koopkracht van de mensen in Sudan waardoor de groei van de binnenlandse bestedingen afgeremd wordt.

23 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de strijdende partijen in Sudan inkomsten uit de export nodig hebben om de burgeroorlog te financieren. Deze export bestaat grotendeels uit olie, die vooral wordt afgenomen door China, hetgeen Sudan voor haar inkomsten sterk afhankelijk maakt van China. China op haar beurt is voor haar exportopbrengsten, die zij deels weer nodig heeft om grondstoffen als olie in te kopen, sterk afhankelijk van de EU als grootste handelspartner.

- Voor het juist beschrijven van de reden dat China Sudan onder druk kan zetten 1
- Voor het juist beschrijven van de reden dat de EU China onder druk kan zetten 1
- Voor het juist beschrijven van het verband tussen export en burgeroorlog 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6

24 maximumscore 1

- primaire inkomens naar gezinnen
- bestedingen bij bedrijven

25 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste berekening zijn:

- Het netto nationaal inkomen is gelijk aan het totaal van de primaire inkomens en dat is gestegen van $25 + 6 = 31$ naar $31 + 6 = 37$ (miljard euro) (de 'subjectieve' methode).
- Het netto nationaal inkomen is gelijk aan het totaal van de productie: gestegen van $15 + 6 + 5 + 6 + 15 - 16 = 31$ naar $16 + 8 + 5 + 6 + 20 - 18 = 37$ (miljard euro) (de 'objectieve' methode).

26 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat er vóór de toetreding tot de EU nog sprake was van een tekort op de lopende rekening (import groter dan export), hetgeen na de toetreding is omgeslagen in een overschot op de lopende rekening (export groter dan import).

27 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat:

- er in dat geval ook een pijl zou moeten zijn van buitenland (beginpunt) naar gezinnen (eindpunt), 1
- die weergeeft dat er ook primaire inkomens worden verkregen uit werken in het buitenland 1

28 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat door de arbeidsmigratie veel geschoolde werknemers en kennis het land verlaten, hetgeen op langere termijn nadelig kan zijn voor de kwaliteit en kwantiteit van de productiefactor arbeid in dit land (als er geen sprake is van remigratie van deze mensen).

Bronvermeldingen

afbeelding 'Darfur', opgavenboekje blz 10
bron 12
bron 15

GADO (Godfrey Mwampembwa), www.gado.co.ke
Jos Collignon, www.joscollignon.nl
Bas van der Schot, www.basvanderschot.nl